

BMP-0724-4-3/2020/MM

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na pismo z 3 lipca 2020 r.¹ przekazujące treść oświadczenia Pana Senatora Wadima Tyszkiewicza, złożonego podczas 13. posiedzenia Senatu RP w dniu 2 lipca 2020 roku, dotyczącego *szerszego zastosowania technologii informatycznych w wymianie informacji zawartych w rejestrze stanu cywilnego* należy wskazać, że stosownie do art. 11 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. *Prawo o aktach stanu cywilnego*² (dalej: „ustawa”) minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje nadzór nad działalnością wojewody w zakresie rejestracji stanu cywilnego, m.in. poprzez kształtowanie w tym obszarze jednolitej polityki oraz kontrolę wykonywania ustalonych sposobów postępowania. Jednocześnie, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy, utrzymanie i rozwój rejestru stanu cywilnego pozostają we właściwości ministra właściwego do spraw informatyzacji.

Niezależnie od powyższego nadmieniam, że na etapie opracowywania przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, przy wsparciu Ministerstwa Cyfryzacji (MC), we współpracy z urzędami wojewódzkimi oraz przedstawicielami organizacji samorządowych, tj. Ogólnopolskim Porozumieniem Organizacji Samorządowych (OPOS), Stowarzyszeniem Urzędników Stanu Cywilnego (SUSC) oraz Unią Metropolii Polskich (UMP), „*Informacji o wyniku analizy dotyczącej wpływu rozwiązań przyjętych w ustawie Prawo o aktach stanu cywilnego na funkcjonowanie urzędów stanu cywilnego*” (dalej: „*Informacja*”) została przeprowadzona analiza, mająca na celu zbadanie różnych aspektów funkcjonowania urzędów stanu cywilnego, w tym przebieg procesu informatyzacji w omawianym obszarze.

W *Informacji* poruszono zagadnienia dotyczące m.in. dalszego rozwoju rejestru stanu cywilnego oraz całego Systemu Rejestrów Państwowych (dalej: „SRP”) z uwzględnieniem poprawy ergonomii pracy. Odnosząc się do powyższej kwestii należy wskazać, że obecnie potencjał z informatyzowanych urzędów stanu cywilnego nie jest jeszcze w pełni wykorzystany. Co prawda komunikacja i przekazywanie informacji między urzędami stanu cywilnego odbywa się za pomocą środków komunikacji elektronicznej, niemniej, np. komunikacja pomiędzy urzędami stanu cywilnego a sądami czy obywatelami zobowiązanymi do przekazywania odpisów aktów stanu cywilnego do załatwiania sprawy w ZUS, nadal – co do zasady – odbywa się w formie papierowej. Tymczasem w ramach SRP, na podstawie art. 45 ust. 3 ustawy, odpisy skrócone aktów stanu cywilnego mogą być wydawane z rejestru stanu cywilnego organom administracji publicznej, w tym Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (dalej: „ZUS”), Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz sądowi i prokuratorowi, do prowadzonych przez nie postępowań, za pośrednictwem usług sieciowych. Zostało zatem wprowadzone rozwiązanie legislacyjne umożliwiające realizację komunikacji między urzędem stanu cywilnego i powołanymi instytucjami, jednak dla jego pełnego funkcjonowania jest konieczne dostosowanie narzędzi teleinformatycznych we wskazanych instytucjach, co pozostaje poza właściwością merytoryczną Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

W *Informacji* wskazywano również na konieczność ograniczania w urzędach stanu cywilnego dokumentacji papierowej na rzecz elektronicznej oraz dążenia do zmniejszania fizycznej objętości akt zbiorowych. Należy zauważyć, że proces ten został zapoczątkowany, jednak jest on wielopłaszczyznowy, skorelowany z innymi zmianami przepisów prawa i rozłożony w czasie. Jednym z przykładów są zmiany

¹ Sygn. BPS/043-13-429-MSWA/20.

² Dz.U. z 2020 r. poz. 463, z późn. zm.

wchodzące od 1 stycznia 2023 r. Stosownie do art. 54 ust. 4 i 5 *ustawy* karta urodzenia i karta martwego urodzenia będą przekazywane kierownikowi urzędu stanu cywilnego w formie dokumentu elektronicznego, opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Również w przypadku kart zgonu od 1 stycznia 2023 r. w życie wejdą stosowne zmiany (art. 144 *ustawy*). Rozwiązania wprowadzające elektroniczne karty (urodzenia/zgonu) pozwolą na odejście od przekazywania tych dokumentów źródłowych w formie papierowej.

Kolejnym rozważanym etapem jest odstąpienie od dokumentowania zgłoszenia urodzenia/zgonu w formie papierowego protokołu, który w tej postaci jest obecnie gromadzony w aktach zbiorowych. Pierwszym krokiem w tym kierunku było uruchomienie usługi elektronicznego zgłoszenia urodzenia dziecka. Zgodnie bowiem z art. 58a ust. 1 *ustawy*, matka lub ojciec dziecka posiadający pełną zdolność do czynności prawnych mogą dokonać zgłoszenia urodzenia w formie dokumentu elektronicznego. Natomiast art. 58a ust. 3 *ustawy* stanowi, że w przypadku zgłoszenia urodzenia w formie dokumentu elektronicznego, nie sporządza się protokołu zgłoszenia urodzenia. Zgłoszenie zostaje dołączone do akt zbiorowych prowadzonych elektronicznie w postaci elektronicznej.

Wśród przykładowych rozwiązań, które już funkcjonują warto również wskazać na możliwość powiązania rekordów dzieci i rodziców w SRP (tzw. parentyzacja), co pozwala na szybkie potwierdzenie przed innymi organami więzów rodzinnych, szczególnie w sprawach dotyczących małoletnich, bez konieczności przedstawiania odpisów aktów stanu cywilnego. Dodatkowo z wykorzystaniem tego mechanizmu została uruchomiona usługa automatycznego pobrania odpisu aktu stanu cywilnego³, w przypadku, gdy dane akta znajdują się w rejestrze bazy usług stanu cywilnego i istnieje możliwość ich zweryfikowania w oparciu o parentyzację powiązań pomiędzy osobami.

Obecnie toczą się także prace w ramach II etapu usługi elektronicznego zgłoszenia urodzenia dziecka, które mają zapewnić udoskonalenie usługi, tj. sprawniejsze (po stronie urzędu) sporządzenie aktu urodzenia dziecka. Prace w powołanym zakresie koordynuje MC.

Uwzględniając fakt, że przedstawione zagadnienia dotyczące wdrożenia nowych rozwiązań informatycznych w procesach rejestracji stanu cywilnego wymagają wprowadzenia modyfikacji zarówno w przepisach prawa, jak i w rejestrach publicznych, należy wskazać, że ewentualne, dalsze zmiany muszą być przeprowadzone wspólnie z MC, którego stanowisko będzie decydujące w zakresie możliwości technicznych wdrożenia określonych rozwiązań oraz dysponowania przez ten resort odpowiednimi środkami finansowymi. Jednocześnie, mając na uwadze, że wiele rozwiązań *ustawy* ma charakter „wykonawczy” w stosunku do rozwiązań przewidzianych w ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. *Kodeks rodzinny i opiekuńczy*⁴, kluczowe w niektórych kwestiach będzie również stanowisko Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie możliwości wprowadzania określonych zmian.

Z poważaniem

MINISTER

SPRAW WEWNĘTRZNYCH i ADMINISTRACJI

z up. Paweł Szefernaker

Sekretarz Stanu

- podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym -

Orzymuje:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

³ Zob. art. 45 ust. 2 *ustawy*.

⁴ Dz.U. z 2020 r. poz. 1359.